

EDUARD STEHLÍK

601. NA TORA BORA

ZROZENÍ MODERNÍCH ČESKÝCH SPECIÁLNÍCH SIL

 GRADA

Generální partner

EDUARD STEHLÍK

601. NA TORA BORA

Zrození moderních českých
speciálních sil

GRADA PUBLISHING

Vydání knihy podpořily Klub výsadkových veteránů Prostějov, z.s. a Klub speciálních sil, z.s.

Eduard Stehlík

601. na Tora Bora

Zrození moderních českých speciálních sil

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 9813. publikaci

Fotografie archiv autora a 601. skupiny speciálních sil
Odpovědný redaktor Petr Somogyi
Grafická úprava a sazba Miroslav Ferdinand
Počet stran 240
První vydání, Praha 2024
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a.s., 2024
© Seznam.cz, a.s., mapa na přední předsádce
© Shutterstock.com/Peter Herems Furian, mapa na zadní předsádce

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Jazyková úprava a uvedená podoba zkratk a některých odborných pojmů vychází ze zažitě vojenské terminologie.

ISBN 978-80-271-7656-4 (ePub)
ISBN 978-80-271-7655-7 (pdf)
ISBN 978-80-271-5425-8 (print)

Obsah

Předmluva prezidenta republiky Ing. Petra Pavla, MA	7
Předmluva generálporučíka v záloze Ing. Ondreje Páleníka, MBA	8
Kapitola 01 Cesta k Šestsetjedničce	10
Kapitola 02 „Nejsme připraveni!“	18
Kapitola 03 Hombre přichází.....	26
Kapitola 04 Jedna mise navíc.....	36
Kapitola 05 Konečně Afghánistán	48
Kapitola 06 Jaký máte plán B?.....	64
Kapitola 07 Létáme se 160th SOAR.....	74
Kapitola 08 Měníme mindset.....	84
Kapitola 09 Svět pěších patrol.....	92
Kapitola 10 Až na hranici lidských možností	102
Kapitola 11 Zachraňujeme Amíka.....	108
Kapitola 12 V afghánských horách se neschováš	114
Kapitola 13 Hofův atlas a hvězdy	120
Kapitola 14 A-Camp A-bad neboli Asadabád.....	128
Kapitola 15 Pokračujeme na vozidlech.....	140
Kapitola 16 „Bezbolestná“ a „A-badský tygr“	150
Kapitola 17 Žízňivá patrola a IED	158
Kapitola 18 „Komár to dostal!“	166
Kapitola 19 Opravdu dlouhý úkol	170
Kapitola 20 Život v Campu Mauer	202
Kapitola 21 Opět doma.....	216
Kapitola 22 Jdeme správnou cestou	224
Epilog	234
601. v Afghánistánu: Protagonisté	235
Použité prameny a literatura	239
Poděkování.....	239

Vážený přítel,

otevíráte stránky knihy věnované 601. skupině speciálních sil a jejímu působení v Afghánistánu v roce 2004. Vůbec prvnímu bojovému nasazení českých vojáků od konce 2. světové války, které položilo základ budování našich moderních speciálních sil, jež se dnes právem řadí k nejlepším na světě. Pro mě osobně je výjimečná tím, že popisuje významnou kapitolu z dějin útvaru, u kterého jsem prožil důležitou část svého vojenského života a kterému jsem v letech 1997–1999 měl tu čest velet. I proto jsem v roce 2004 pozorně a s obavami sledoval jeho nebezpečné nasazení v rámci operace „Trvalá svoboda“ v afghánských horách, v místech, kam do té doby žádný koaliční voják nevstoupil. Bylo mi totiž jasné, že příslušníci Šestsetjedničky budou stát proti zkušenému a velice nebezpečnému protivníkovi, navíc v extrémně náročných terénech i klimatických podmínkách. A mohlo být pouze otázkou štěstí, zda se všichni v pořádku

vrátí domů ke svým blízkým. To se v případě této mimořádně náročné mise podařilo a já jsem mohl 1. října 2004 veliteli kontingentu i všem vojákům osobně poblahopřát k jejich velkému úspěchu.

Knihou, kterou držíte v rukou, je výjimečná tím, že příběh této v mnoha ohledech mimořádné mise vypravuje očima jejích přímých účastníků. A já jsem velice rád, že se tohoto nesnadného úkolu ujal autor, který prostějovský útvar speciálních sil dokonale zná a má v řadách jeho příslušníků mnoho blízkých přátel. Jsou mezi nimi pochopitelně i ti, kteří k Vám budou promlouvat na následujících stránkách. A je to myslím znát. Právě díky přátelství a vzájemné důvěře mezi ním a bojovníky speciálních sil vzniklo unikátní svědectví. Svědectví, které si na nic nehraje, nic nepřikrášluje a vypravuje příběh této mise poutavě, místy syrově, ale především pravdivě a bez příkras. V tom je bezpochyby jeho velká síla. I proto věřím, že si najde spokojené čtenáře jak uvnitř vojenské komunity, tak i mimo ni.

Často můžeme slyšet, že my Češi máme málo hrdinů. Není to pravda! Nebyla to pravda v minulosti a není to pravda ani dnes. V našich dějinách, a to i těch docela nedávných, máme tisíce hrdinů. Statečných mužů, žen, a dokonce i dětí. A mezi tyto hrdiny, na které můžeme být právem hrdí, bezpochyby patří i příslušníci prostějovské 601. skupiny speciálních sil.

Ing. Petr Pavel, MA
prezident České republiky

Vážení čtenáři,

do rukou se Vám dostává unikátní publikace popisující vznik moderních speciálních sil České republiky, a to na pozadí první bojové mise, které se naše armáda od druhé světové války zúčastnila. Podnětem ke vzniku tohoto knižního zpracování vzpomínek jejich přímých účastníků bylo právě dvacáté výročí našeho prvního bojového nasazení v rámci operace „Trvalá svoboda“ v Afghánistánu. Všichni v životě občas děláme výjimečné věci, aniž bychom si onu výjimečnost uvědomovali. Snažíme se zkrátka jen co nejlépe dělat svou práci a my, kdo sloužíme (nebo jsme sloužili) u speciálních sil, chceme vždy co nejlépe prospět své vlasti – České republice. Protože to bereme jako samozřejmost, po pravdě mě vůbec nenapadlo, že by bylo dobré vydat vzpomínky na tuto naši první, skutečně bojovou zkušenost v knižní podobě. Změnilo to až setkání s mým dlouholetým kamarádem Alešem, jenž mě touto myšlenkou „nakazil“. Od samého počátku mi bylo jasné, že musí jít o kolektivní dílo. Služba u speciálních jednotek totiž není záležitostí jednotlivců, ale dokonale sladěného týmu.

Následovalo náročné období, kdy jsem vybíral ty, kdo se s vámi o své zážitky a pocity podělí. Věřte mi, že to nebylo jednoduché. Promluvit na stránkách této knihy by si totiž podle mého názoru zasloužil každý příslušník 601. skupiny speciálních sil, který se v roce 2004 naší první afghánské mise zúčastnil. To však bylo naprosto nereálné, a proto jsem nakonec vybral dvanáct mužů, jimž uvedené nasazení nejvýrazněji nastartovalo jejich další vojenskou kariéru. Budete tak mít možnost číst vzpomínky osmi generálů, pěti velitelů 601. skupiny speciálních sil, čtyř ředitelů Ředitelství speciálních sil a tří vrchních praporčíků speciálních sil. I tím je první bojové nasazení

speciálů naprosto unikátní. Přesto kniha nemá být (a ani není) oslavný epos. Neklademe si za cíl ani přesný popis všech událostí, protože to v mnoha případech dosud není z důvodu utajení možné. Předkládáme Vám prosté lidské vyprávění o výjimečném, šest měsíců trvajícím období našich životů v dalekém a nehostinném Afghánistánu.

Můj osobní příběh budování novodobých speciálních sil, který vyvrcholil jejich prvním bojovým nasazením, započal koncem léta 2002, kdy jsem byl tehdejším ministrem obrany Jaroslavem Tvrdíkem náhle pověřen čestným úkolem vybudovat speciální síly a připravit jejich kontingent do bojové mise v Afghánistánu. Následoval neskutečný kolotoč a současně to nejkrásnější kariéerní období v mém životě. Naštěstí jsem nemusel začínat na zelené louce, protože Vojenský útvar 8280 byl vždy elitou ozbrojených sil a všichni mí předchůdci ve funkci velitele útvaru odvedli vynikající práci. Přesto jsme museli provést velké systémové změny a přejít na nové standardy a postupy. Hlavní však byla změna myšlení. Proto bylo mým prvním úkolem postavit zcela nový „velitelský hlouček“, který tento náročný úkol zvládne. Tak vzniklo silné jádro, které kromě mé maličkosti tvořili Milan Kovanda, Karel Řehka, Marek Sekanina, Roman Kopřiva, Ladislav Grulich a Vladimír Ganzar. Pustili jsme se do tvrdé práce ve spolupráci s každým vojákem speciálních sil a za velké podpory nadřízeného prvku v Praze. Nemohu zde vyjmenovat úplně všechny, kdo nám tenkrát pomáhali a kryli nám záda, ale musím zmínit hlavní tahouny, jimiž byli Josef Prokš, Rudolf Crhák, Petr Pelc, Miroslav Radkovský a Martin Květoň. Tempo tehdy nastartovaného přerodu bylo skutečně šílené a již v červenci 2003 vznikla současná 601. skupina speciálních sil. Současně s její výstavbou

jsme připravovali i zasazení kontingentu do afghánské mise, a aby toho nebylo málo, vyslali jsme v březnu 2003 jeden náš odřad do Iráku k ochraně vojenské polní nemocnice. V této misi bohužel tragicky zahynul náš kamarád, podporučík in memoriam Pavel Mauer. Čest jeho památce!

V roce 2004 jsme již měli hotovou strategickou koncepci speciálních sil, zavedené nové postupy i nový systém výcviku. Ostrý test v praxi však zatím chyběl. To byl také důvod, proč jsme tolik stáli o bojové nasazení v Afghánistánu, které jsme chápali jako završení první etapy naší práce. Proto je také toto první bojové nasazení naprosto klíčové pro další rozvoj speciálních sil až do dnešních dnů. Bojové nasazení v roce 2006 (i všechna další, která následovala) bylo zcela jistě akčnější a možná i nebezpečnější, avšak byly to právě zkušenosti z této první mise, které učinily naše speciální síly připravenější, sebevědomější a doslova vystřelily 601. skupinu speciálních sil mezi celosvětovou elitu. Největším úspěchem však bylo, že jsme se všichni vrátili domů k rodinám. A já jsem nesmírně hrdý na to, že jsem této misi mohl velet.

Rád bych na tomto místě poděkoval všem příslušníkům 601. skupiny speciálních sil bez výjimky, stejně jako všem nadřízeným a řídicím prvkům, za všechny jmenovitě pak Emilu Pupišovi. Upřímně děkuji i našim koaličním partnerům, kolegům z amerických speciálních sil, především pak Walteru Herdovi a Ericu Homanovi. Zapomenout nemohu ani na poděkování za podporu, kterou nám poskytovalo a nadále poskytuje město Prostějov, především jeho bývalý primátor Mirek Pišťák.

Mé další velké poděkování patří Eduardu Stehlíkovi. Ujal se skutečně těžkého úkolu zaznamenat naše ne již úplně čerstvé vzpomínky a vytvořit z nich dílo, které zaujme

širokou čtenářskou veřejnost. Byl to úkol takřka nadlidský. Ale náš Eda to – jako vždy – zvládl se ctí.

Děkuji také Ondřeji Štěpánkovi, Petru Machovi, Tomáši Mišlanovi, Herbertu Slavíkovi a vydavatelství Grada za vstřícnost a vynikající spolupráci. Bez Vás by tato publikace nikdy nevznikla.

Speciální poděkování bych rád věnoval i svému prvnímu veliteli u výsadkových jednotek. A to nejen za cenné rady do života, ale i za jeho neustálou podporu speciálních sil a předmluvu do této knihy. Děkuji, pane prezidente Petře Pavle!

Závěrem nemohu nevzpomenout na naše spolubojovníky, kteří zahynuli při tragickém železničním neštěstí 9. prosince 2004. Nejvyšší nám tehdy krutě ukázal, že člověk musí zůstat pokorný i v časech největších úspěchů. Jardo Boháčku, Davide Bláho, Iгоре Tomane, Honzo Kučero a Ondro Klváčku, navždy zůstanete v našich srdcích.

Moje poslední vzpomínka patří našemu kamarádovi Jirkovi Nádvorníkovi, který již bohužel také není na tomto světě. Byl důležitým prvkem nejen této naší první bojové mise, ale i celé výstavby novodobých speciálních sil. Jirko, jsi pořád s námi. Skončím mottem našeho útvaru, které jsi k nám přinesl právě Ty:

DUM SPIRO SPERO

generálporučík v z.
Ing. Ondrej Páleník, MBA

| Kapitola 01

Cesta k Šestsetjedniče

V úterý 11. září 2001 provedla islamistická teroristická organizace al-Káida vedená Usámou bin Ládinem útok na Spojené státy americké, jehož způsob provedení i velký počet obětí šokovaly doslova celý svět. Záhy se ukázalo, že se strůjci tohoto barbarského činu ukrývají na území Afghánistánu, spojenci se tedy rozhodli provést rozsáhlou vojenskou operaci k jejich dopadení či eliminaci. Vzhledem ke složité a těžko přehledné situaci v zemi i tamním drsným přírodním podmínkám bylo jasné, že úspěšnou realizaci tohoto úkolu nebude možné na afghánském území provést pouze s pomocí leteckých prostředků a standardních armádních sil. Doslova ze dne na den se v celosvětovém měřítku začalo volat po nasazení jednotek speciálních sil, schopných nekonvenčního vedení bojových operací, které by mohly takto složitý úkol provést. A právě teprve tehdy mnoho občanů České republiky s velkým překvapením zjistilo,

◀ **Dvojice operátorů prostějovské 601. skupiny speciálních sil během nasazení**

▲ **Příslušníci Šestsetjedničky procházejí náročným výcvikem, včetně výsadečného**

že nejen západní země, ale i naše armáda disponuje dosud přísně utajovanou jednotkou tohoto typu. Sídlí v Prostějově a dnes nese označení 601. skupina speciálních sil generála Moravce.

V rámci Armády České republiky zaujímá tento elitní útvar naprosto výjimečné postavení. Je totiž nejen jediným reprezentantem speciálních sil jako druhu vojska, ale především strategickým prostředkem nejvyššího armádního velení i politického vedení České republiky. Je připravený působit kdekoli na světě a v libovolných klimatických podmínkách, čemuž odpovídá i špičková výzbroj a materiální vybavení jeho příslušníků. Ti se vyznačují mimořádnou fyzickou a psychickou odolností, sebekázní, rozhodností a iniciativou. Velitelský sbor jednotky tvoří valnou většinou absolventi prestižních západních vojenských škol, mnoho jejích příslušníků úspěšně absolvovalo kurzy

Rangers a Special Forces v USA, stejně jako specializovanou přípravu společně s britskými SAS, francouzskou cizineckou legií i norskými, italskými a rakouskými horskými jednotkami.

Úkoly kladené na příslušníky útvaru, kteří musí nejprve projít velice náročným výběrovým řízením a následným tvrdým doplňujícím výcvikem, vyplývají z obecně definovaných úkolů speciálních sil. Jde především o provádění speciálního průzkumu a zpravodajskou činnost, ofenzivní činnost (léčky, přepady, palebné přepady, konečné navádění přesné munice na cíl) sloužící ke zničení, umlčení nebo poškození cílů strategického nebo operačního významu a do třetice o zvláštní úkoly, mezi něž můžeme zařadit například poskytování vojenské pomoci (podpora spřátelených sil, jejich příprava, výcvik a humanitární pomoc), záchranné operace, doprovod významných osobností, zpravodajské úkoly nevojenského charakteru či zabezpečení důležitých objektů. Jak vyplývá z výše uvedeného, operace speciálních sil se vyznačují

▲ **V rámci 601. skupiny speciálních sil působí i ženijní specialisté (potápěči)**

vysokým stupněm fyzického i politického rizika, jsou vysoce efektivní a mohou být prováděny jak za války, tak v míru. Právě proto se klade velký důraz na operační bezpečnost, čímž se rozumí jak ochrana identity vojáku útvaru, tak pochopitelně i jejich rodinných příslušníků.

Šestsetjednička, jejíž motto zní „Dum spiro spero“ („Dokud dýchám, doufám“), však nevznikla před několika málo lety, jak by se snad neinformovaným mohlo zdát, ale může se pochlubit opravdu dlouhou a bohatou historií. Svými tradicemi přímo navazuje na statečné příslušníky československých paravýsadek z Velké Británie, kteří v letech druhé světové války úspěšně působili na území

► Příslušníci prostějovského útvaru se v letech 1990–1991 zapojili do operací Pouštní štít a Pouštní bouře v Perském zálivu a v roce 1999 působili v rámci operace KFOR v Kosovu

okupovaného Československa, stejně jako na příslušníky 2. československé paradesantní brigády v SSSR, kteří se prokázaným hrdinstvím vyznamenali v krvavých bojích Slovenského národního povstání. Přímým předchůdcem jednotky pak je 22. výsadková brigáda speciálního určení, jedna z elitních jednotek své doby, která vznikla v říjnu 1952 v Prešově, odkud byla na podzim 1960 přemístěna do Prostějova. Zde prošla řadou reorganizací,

které nakonec 1. července 2003 vyvrcholily právě její proměnou na 601. skupinu speciálních sil. Za zmínku v této souvislosti zcela jistě stojí, že si útvar po celou dobu existence (dnes je to již více než sedm desetiletí) uchoval stejné krycí označení – VÚ 8280 –, což je v našich podmínkách věc vskutku výjimečná.

Prostějovští příslušníci speciálních sil však za svými slavnými předchůdci v ničem nezaostávali ani v dobách ne tak vzdálených.

Bezprostředně po pádu komunistického režimu se v letech 1990–1991 zapojili do operací Pouštní štít a Pouštní bouře v Perském zálivu a následně se zúčastnili mírových operací IFOR a SFOR na území bývalé Jugoslávie. A byla to opět prostějovská Rota speciálních sil, jež byla v březnu 1999 vyčleněna jako první jednotka Armády České republiky pro potřeby Sil rychlé reakce NATO a v červnu 1999 jako 6. průzkumná rota nasazena pod

◀ Kolona vozidel 601. skupiny speciálních sil při nasazení v operaci Trvalá svoboda v Afghánistánu (2009)

alianční vlajkou na území Kosova. Příslušníci prostějovského útvaru si však na mezinárodním poli získávali respekt i v dalších letech, ať již šlo o nasazení prvních početně nevelkých kontingentů na území Afghánistánu, Kuvajtu a Iráku v letech 2002 a 2003, anebo jejich opakované působení v rámci operací Enduring Freedom a ISAF na území Afghánistánu či pozdější nasazení v Africe.

Do našich dějin se 601. skupina speciálních sil nesmazatelně zapsala především afghánskou misí v roce 2004, jíž je věnována tato kniha, neboť šlo o vůbec první bojové vystoupení českých vojáků od druhé světové války. Kontingent Šestsetjedničky se tehdy soustředil především na provádění speciálního průzkumu a úderné akce malého rozsahu v těžko přístupných vysokohorských oblastech na hranicích mezi Afghánistánem a Pákistánem, tedy právě v místech, kde se jen nedlouho předtím skrýval Usáma bin Ládín, strůjce teroristického útoku na USA. Náročné operace plnili příslušníci prostějovského útvaru jak pěšími patrolami, tak i na vozidlech, a to často v součinnosti s příslušníky amerických speciálních sil. Výsledky, jichž se jim tehdy podařilo dosáhnout, byly mimořádné – jistě proto nikoho nepřekvapí, že svým přístupem k plnění úkolů, vysokou profesionalitou, neohrožeností i prokázaným hrdinstvím získali u našich aliančních partnerů vysokou prestiž.

I nyní, když čtete tyto řádky, působí příslušníci 601. skupiny speciálních sil na nejružnějších místech našeho nebezpečného a těžce zkoušeného světa. Daleko od svých rodin, v místech, kde se bojuje a také umírá. Jsou tam, aby bránili bezpečí a životy nás všech. Přejme jim proto hodně zdaru a bezpečný návrat domů!

Kapitola 02

ISAF

217
74-83